

BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

CONTACT

Aan de colleges van burgemeester en
schepenen

ONZE REF. 2024-148989
OMZ. 2024/14

UW REF.

BETREFT Omzendbrief – OCMW- Verkiezing van leden van de Raad voor Maatschappelijk
Welzijn

BIJLAGEN 3

BRUSSEL

Geachte dames en heren burgemeesters en schepenen,

Deze omzendbrief vat alle regels en procedures samen in verband met de verkiezing van de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn.

Sinds de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 en de hernieuwing van de samenstelling van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn die op die verkiezingen volgde, zijn de bepalingen van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (hierna de OW) met betrekking tot de samenstelling en de vorming van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn gewijzigd. Deze wijziging is doorgevoerd door de ordonnantie van 14 maart 2019. De nieuwe bepalingen zullen dus voor het eerst worden toegepast bij de verkiezing van de Raden voor Maatschappelijk Welzijn na de gemeenteraadsverkiezingen van 13 oktober 2024.

Wegens de wijzigingen van de organieke wet is het ook noodzakelijk gebleken het koninklijk besluit van 22 november 1976 betreffende de verkiezing van de leden van de raden der plaatselijke openbare centra voor maatschappelijk welzijn op te heffen, dat destijds werd aangenomen ter uitvoering van artikel 11, § 4 van de organieke wet en dat tot dusver nog de geldende referentie in de materie was.

Voortaan bepaalt het besluit van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van 5 september 2024 de te volgen nadere regels en procedure voor de kandidaatstelling en voor de verkiezingen van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn.

I. Datum waarop de verkiezing voor de Raad voor Maatschappelijk Welzijn moet worden gehouden

Op grond van artikel 12 van de organieke OCMW-wet (hierna de OW) gebeurt de verkiezing van de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn (RMW) op één openbare zitting, op de derde maandag na de installatie van de gemeenteraad.

In gemeenten waar nog geen nieuwe gemeenteraad kan worden geïnstalleerd omdat de goedkeuringsprocedure (beslissing van het rechtscollege, eventueel gevolgd door een beroep bij de Raad van State) nog niet is afgerond of omdat er nieuwe verkiezingen moeten worden gehouden, moeten de voormalige gemeenteraadsleden hun mandaat blijven uitoefenen overeenkomstig artikel 4, eerste lid, van de Nieuwe Gemeentewet (hierna "NGW"). Ze hebben echter niet het recht om de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn te kiezen, aangezien enkel de nieuwe gemeenteraad hiertoe bevoegd is¹.

De verkiezing van de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn moet plaatsvinden op de derde maandag na de datum van installatie van de nieuwe gemeenteraad, om het even wanneer die datum valt.

II. Indiening van kandidatenlijsten

Het is belangrijk om alvast te benadrukken dat artikel 11 van de OW voortaan bepaalt dat minstens een derde van de door de gemeenteraad gekozen leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn van verschillend geslacht moeten zijn. De lijsten zullen dus rekening moeten houden met deze vereiste bij de voordracht van hun kandidaten.

In toepassing van artikel 11 van de OW worden de kandidaat-werkende leden en de kandidaat-opvolgers schriftelijk voorgedragen door een of meer gemeenteraadsleden. De voorgedragen kandidaten moeten hiermee instemmen via een schriftelijke verklaring op de akte van voordracht.

De akte van voordracht moet worden ondertekend door ten minste de meerderheid van de verkozen gemeenteraadsleden van eenzelfde lijst. Als de lijst slechts twee verkozenen telt, volstaat de handtekening van één van hen.

Geen enkel gemeenteraadslid mag meer dan één enkele akte van voordracht ondertekenen.

De akte van voordracht bevat kandidaat-werkende leden die moeten worden genummerd. Twee kandidaat-werkende leden die op elkaar volgen op de akte van voordracht mogen niet van hetzelfde geslacht zijn. Voor elk kandidaat-werkend lid moeten eveneens kandidaat-opvolgers worden voorgedragen. Ze worden genummerd in de volgorde waarin ze worden opgeroepen om het werkend lid te vervangen. Twee kandidaat-opvolgers die op elkaar volgen moeten van verschillend geslacht zijn.

De wetgever heeft geen limiet gesteld aan het aantal kandidaten dat gemeenteraadsleden mogen voordragen, maar in de praktijk gelden de volgende regels:

- elke lijst met vertegenwoordigers in de gemeenteraad draagt een aantal kandidaten voor waarvan ze meent dat ze kunnen worden verkozen. Dit houdt in dat er een projectie wordt gemaakt en

¹Artikel 12 van de OW bepaalt immers dat de leden van de RMW gekozen worden op de derde maandag na de installatie van de gemeenteraad. Bij gebrek aan installatie van de gemeenteraad, kan er geen verkiezing voor het OCMW plaatsvinden.

wordt beoordeeld hoeveel kandidaten voldoende stemmen kunnen halen om verkozen te worden als OCMW-raadslid met toepassing van het principe van evenredige vertegenwoordiging;

- het totale aantal voorgedragen kandidaten op alle lijsten mag in geen geval meer bedragen dan het maximaantal leden waaruit de toekomstige raad zal bestaan overeenkomstig artikel 6 van de OW.

Elke lijst moet rekening houden met de hieronder vermelde voorwaarden voor verkiesbaarheid en met de onverenigbaarheden (zie hoofdstukken IV en V).

A. Inhoud van de akte van voordracht

De artikelen 4 en 5 van het besluit van het Verenigd College van 5 september 2024 zijn duidelijk en behoeven dan ook geen commentaar:

"Art. 4. De akte van voordracht vermeldt de naam, de voornamen, de geboortedatum, het geslacht en de hoofdverblijfplaats van de kandidaat-werkende leden en de kandidaat-opvolgers. Zoals hierboven vermeld duidt de akte van voordracht de kandidaat-opvolgers aan voor elk kandidaat-werkend lid en wel in de precieze volgorde waarin deze zijn voorbestemd om hem te vervangen.

De identiteit van de kandidaat die getrouwd of weduwe/weduwenaar is, mag worden voorafgegaan door de naam van haar of zijn echtgeno(ot)e of overleden echtgeno(ot)e.

De akte van voordracht vermeldt eveneens de naam, de voornamen en de hoofdverblijfplaats van het of de gemeenteraadsleden die de voordracht doen.

De kandidaten tekenen onderaan de akte van voordracht voor instemming.

Art. 5. Een gemeenteraadslid mag niet meer dan een akte van voordracht ondertekenen voor dezelfde verkiezing.

Eenzelfde persoon kan tegelijk als kandidaat-werkend lid en als kandidaat-opvolger worden voorgedragen."

Overeenkomstig artikel 11, § 5 van de OW mag de taalaanhangigheid van de kandidaat in de akte van voordracht worden vermeld. Deze aanhangigheid wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 23bis, § 2 van de Gemeentekieswet (artikel 34 van het Nieuw Brussels Gemeentelijk Kieswetboek), met dien verstande dat de woorden "twee aftredende gemeenteraadsleden" worden vervangen door de woorden "twee aftredende leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn".

B. Datum en wijze van indiening van de akte van voordracht

Overeenkomstig artikel 2 van het voornoemde besluit moet elke akte van voordracht in tweevoud bij het gemeentebestuur worden ingediend in handen van de burgemeester, bijgestaan door de gemeentesecretaris en in aanwezigheid van een gemeenteraadslid van elke politieke fractie die een akte van voordracht indient, "op de tiende dag voor de verkiezingsdag tussen 16 en 19 uur".

Deze indiening wordt verricht door hetzij door het gemeenteraadslid of een van de gemeenteraadsleden die de akte van voordracht ondertekenden, hetzij door de persoon die

daartoe door het of door de vermelde gemeenteraadsleden is aangewezen. De gemeentesecretaris geeft het tweede exemplaar terug aan de indiener, samen met het door hem en door de burgemeester ondertekende ontvangstbericht.

De burgemeester gaat na of de akten van voordracht voldoen aan de bepalingen van de artikelen 4 en 5 van het voornoemde besluit van het Verenigd College en hij kan in voorkomend geval aanbevelen dat de akten worden verbeterd of aangevuld (zie artikel 6 van het besluit van het Verenigd College). De burgemeester kan deze echter niet onontvankelijk verklaren.

C. Model akte van voordracht

Hoewel er geen wettelijke of reglementaire verplichting bestaat die in welbepaalde vormvereisten voorziet, moet de akte van voordracht zeker volledig zijn.

Het bij deze omzendbrief gevoegde formulier A kan als modeldocument gebruikt worden.

III. Aantal leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn

A. Aantal werkende leden

Krachtens artikel 6 van de OW wordt het aantal werkende leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn bepaald op basis van het aantal inwoners van de gemeente die de territoriale bevoegdheidsomschrijving vormt van het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn.

De Raad voor Maatschappelijk Welzijn telt het volgende aantal leden volgens aantal inwoners van de gemeente:

- 11 leden voor een bevolking tot en met 50.000 inwoners;
- 13 leden voor een bevolking van 50.001 tot en met 150.000 inwoners;
- 15 leden voor een bevolking van meer dan 150.000 inwoners.

Voor het bepalen van de categorie gemeenten waartoe het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn behoort, en bijgevolg van het aantal leden op basis van het bevolkingscijfer, wordt het bevolkingscijfer in aanmerking genomen dat als basis gediend heeft voor het bepalen van de samenstelling van de gemeenteraad, die de Raad voor Maatschappelijk Welzijn moet kiezen (artikel 6, § 3 van de OW).

Met betrekking tot de gemeenteraadsverkiezingen van 13 oktober 2024 zijn de bevolkingscijfers voor elke gemeente van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest opgenomen in het ministerieel besluit van 8 maart 2024 tot vaststelling per gemeente van de bevolkingscijfers op 31 december 2023 (Belgisch Staatsblad van 24 april 2024).

B. Aantal opvolgers

Artikel 6, §1, tweede lid, van de OW bepaalt dat elk werkend lid een of meer opvolgers heeft.

De wet stelt geen uitdrukkelijke limiet voor het aantal opvolgers, maar voorziet in een ritsprincipe tussen mannen en vrouwen. Elke kandidaat-werkend lid moet dus ten minste twee opvolgers

hebben: een man en een vrouw of een vrouw en een man. De wet staat toe dat kandidaat-werkende leden ook als kandidaat-opvolgers worden voorgesteld.

Meer preciseringen over de aanstelling van opvolgers staan in hoofdstuk VIII, C van deze omzendbrief.

IV. Verkiezbaarheidsvoorwaarden (artikel 7 van de wet van 8 juli 1976)

A. Opsomming

Om verkiesbaar te zijn als werkende lid of opvolger van een Raad voor Maatschappelijk Welzijn moet een persoon op de dag van de verkiezing ingeschreven zijn op de gemeentelijke kiezerslijst van een gemeente in het Koninkrijk, minstens achttien jaar oud zijn, zijn hoofdverblijfplaats hebben binnen het rechtsgebied van het centrum en zich niet in een van de onverkiesbaarheidsgevallen bevinden als bedoeld in artikel 65 van het Brussels Gemeentelijk Kieswetboek (artikel 30 van het Nieuw Brussels Gemeentelijk Kieswetboek).

B. Aanvullende preciseringen

1. Hoofdverblijfplaats

Op de verkiezingsdag moeten kandidaten hun "hoofdverblijfplaats" binnen het rechtsgebied van het centrum hebben. Voor de betekenis van de term "hoofdverblijfplaats" kan men terugvallen op de regelgeving met betrekking tot de inschrijving in het bevolkingsregister (bv. in het koninklijk besluit van 16 juli 1992, art. 7).

2. Inschrijving op de kiezerslijst.

De door de wetgever in deze bepaling gebruikte bewoordingen zijn ongelukkig. Hierbij wordt gecontroleerd of de persoon aan de volgende verkiezingsvoorwaarde voldoet:

- ofwel Belg zijn;
- ofwel, in het geval dat de kandidaat burger van een lidstaat van de Europese Unie is, het registratieproces heeft voltooid en stemrecht heeft verkregen bij de gemeenteraadsverkiezingen. Het is daarom passend om deze voorwaarde te controleren bij de verkiezing van de raad voor maatschappelijk welzijn. (Documenten van de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie: gewone zitting 1999-2000 – Voorstel van ordonnantie B-24/2. p. 6 en 7).

3. Uitsluitingsgevallen (zie hierboven IV, A)

Op de dag van de verkiezing mag de kandidaat zich in geen van de onverkiesbaarheidsgevallen bevinden als bedoeld in artikel 30 van het Nieuw Brussels Gemeentelijk Kieswetboek.

Dit artikel bepaalt het volgende:

"Om tot gemeenteraadslid verkozen te kunnen worden en te blijven, moet men kiezer zijn en de in artikel 8 [voor de Belgische kiezers] of de in artikel 9 [voor de Europese kiezers] bedoelde kiesbevoegdheidsvoorwaarden behouden".

Dit houdt in dat de niet-Europese kiezers niet verkozen kunnen worden.

De bepaling specificceert ook:

"Zijn niet verkiesbaar:

- 1° *zij die door veroordeling ontzet zijn uit het recht om gekozen te worden;*
- 2° *overeenkomstig artikel 65 van de gemeentekieswet, de onderdanen van de andere lidstaten van de Europese Unie die, ten gevolge van een individuele burgerrechtelijke of een strafrechtelijke beslissing in hun Staat van herkomst ontzet zijn uit het recht om gekozen te worden krachtens het recht van die Staat;*
- 3° *zij die, onverminderd de toepassing van de bepalingen vermeld in 1° en 2°, veroordeeld zijn, zelfs met uitstel, wegens één van de in de artikelen 240, 241, 243 en 245 tot 248 van het Strafwetboek omschreven misdrijven, gepleegd in de uitoefening van een gemeenteambt; deze onverkiesbaarheid eindigt twaalf jaar na de veroordeling;*
- 4° *zij die veroordeeld zijn wegens overtredingen bedoeld in de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme en xenofobie ingegeven daden of op grond van de wet van 23 maart 1995 tot bestraffing van het ontkennen, minimaliseren, rechtvaardigen of goedkeuren van de genocide die tijdens de tweede wereldoorlog door het Duitse nationaal-socialistisch regime is gepleegd;*
- 5° *zij die, onverminderd de toepassing van de bepalingen in 1° en 2°, bestuurder zijn of geweest zijn van een vereniging die, zelfs met uitstel, is veroordeeld voor een van de overtredingen bedoeld in de wet van 30 juli 1981 of de wet van 23 maart 1995".*

De onverkiesbaarheid bedoeld in 4° en 5° van het tweede lid geldt voor de 6 jaar die op de opgelopen veroordeling volgen.

V. Onverenigbaarheden

Verscheidene situaties of activiteiten zijn volgens de wet onverenigbaar met het uitoefenen van het mandaat van lid van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn.

Elke onverenigbaarheid tot in de kleinste bijzonderheden beschrijven zou ons te ver leiden in deze omzendbrief. De meeste onverenigbaarheden worden dus gewoon opgesomd.

A. Onverenigbaarheid wegens (aan)verwantschap met een lid

"Werkende leden van de raad voor maatschappelijk welzijn mogen geen bloed- of aanverwanten zijn tot en met de tweede graad, noch door de echt verbonden zijn of door een verklaring van wettelijke samenwoning zoals bedoeld in artikel 1475 van het Burgerlijk Wetboek" (artikel 8, eerste lid, OW).

Let wel, deze onverenigbaarheid bestaat enkel tussen werkende leden. Zolang de opvolger, die in verboden graad bloedverwant of aanverwant is van een werkend lid, zelf niet wordt opgeroepen om werkend lid te worden, is de bovenstaande bepaling niet van toepassing.

"Aanverwantschap die na de verkiezing tot stand komt onder de leden van de raad, stelt geen einde aan hun mandaat" (artikel 8, tweede lid, OW).

Vandaar dat, indien twee werkende leden na hun installatie met elkaar trouwen, kan geen van beiden bijgevolg uit hun mandaat ontzet worden verklaard, aangezien ze pas na hun verkiezing in de echt traden.

Artikel 8, derde lid, bevat de aangewezen oplossing voor de voormelde onverenigbaarheid.

Drie gevallen worden geregeld:

1. indien bij dezelfde verkiezing bloedverwanten of aanverwanten in verboden graad, echtgenoten of wettelijk samenwonenden als werkende leden worden verkozen, vallen de betrokkenen af in de orde van verkiezing die wordt bepaald in toepassing van artikel 15 van de wet (zie hoofdstuk VIII, B hieronder);
2. indien een bloedverwant of aanverwant in verboden graad al werkend lid is en de andere opvolger wordt in de raad, krijgt de eerst benoemde voorrang;
3. indien het personen betreft die gelijktijdig door opvolging lid van de raad worden, wordt de voorrang bepaald door de verkiezingsrang van de werkende leden voor wie ze als opvolgers worden opgeroepen.

B. Onverenigbaarheid wegens uitoefening van welbepaalde functies

Artikel 9 van de OW stelt het volgende:

"Mogen geen deel uitmaken van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn:

- a) *de leden van het Verenigd College, de leden van het college bedoeld in artikel 83quinquies, § 2 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, hierna "het rechtscollege" genoemd, en de vicegouverneur van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad;*
- b) *de burgemeesters en de schepenen, alsmede de leden van de colleges van federaties van gemeenten en agglomeraties;*
- c) *in toepassing van de artikelen 293 en 300 van het Gerechtelijk Wetboek, betreffende de onverenigbaarheden, de leden van de hoven, rechtbanken, parketten en griffies;*
- d) *de ambtsdragers bij de Raad van State, overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk VIII van de gecoördineerde wetten op de Raad van State betreffende de onverenigbaarheden en tucht;*
- e) *de leden van het personeel van het Rijk en van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie die rechtstreeks deelnemen aan het uitoefenen van de controle of het toezicht op het betrokken centrum, alsmede het personeel van de door het centrum bediende gemeente, met uitzondering van het personeel van het gemeentelijk onderwijs;*
- f) *de door het centrum bezoldigde personeelsleden alsmede alle overige in artikel 49, § 4 van de OW bedoelde personen die er werkzaam zijn;*
- g) *elke persoon die een ambt of mandaat uitoefent dat gelijkwaardig is aan dat van werkend lid van de raad voor maatschappelijk welzijn in een lokale basisoverheid van een andere Lid-Staat van de Europese Unie.*

De bepalingen van het eerste lid, a) tot d), zijn eveneens van toepassing op de niet-Belgische onderdanen van de Europese Unie die in België verblijven voor de uitoefening in een andere lidstaat van de Europese Unie van ambten die gelijkwaardig zijn aan die bedoeld in deze bepaling".

De onverenigbaarheid in kwestie moet worden onderscheiden van de onverkiesbaarheid aangezien de uitoefening van een van de mandaten of functies als bedoeld in artikel 9 van de OW geen beletsel vormt voor de verkiezing van de betrokkene in de hoedanigheid van lid van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn. Indien hij echter geen ontslag neemt uit het voornoemde mandaat of de voornoemde functie vóór de dag waarop de Raad voor Maatschappelijk Welzijn wordt geïnstalleerd of vóór de dag waarop hij zijn mandaat als lid van die raad moet beginnen uit te oefenen, mag hij de eed niet afleggen; dit komt erop neer dat hij dit mandaat niet kan uitoefenen.

De onverenigbaarheid waarvan sprake in artikel 9, e) van de OW is ingegeven door het idee dat men niet tegelijkertijd controleur en gecontroleerde kan zijn, evenals door de nauwe banden die bestaan tussen de gemeente en haar OCMW.

Deze onverenigbaarheid geldt enkel voor de betrokken personeelsleden van de Staat en de gemeenschappelijke gemeenschapscommissie die een "directiefunctie" uitoefenen. Het heeft er dus alle schijn van dat de bestuursrechtspraak enkel personeelsleden van niveau 1 beoogt.

Bovendien is voor deze onverenigbaarheid vereist dat de bedoelde personeelsleden rechtstreeks betrokken zijn bij de uitoefening van het toezicht op het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn in kwestie. Deze beperking gold al in de oorspronkelijke versie van artikel 9, e) van de OW. Binnen de besturen betreft het de dienst die bevoegd is voor het toezicht op de OCMW's. Het is aan het rechtscollege en aan de Raad van State om in voorkomend geval de begrippen "directiefunctie" en "rechtstreekse" uitoefening van het toezicht te interpreteren.

Daarnaast is er een algemene onverenigbaarheid ingevoerd tussen het mandaat van lid van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn en gemeentepersoneel, met uitzondering van het personeel van het gemeentelijke onderwijs.

Zoals elke uitzondering moet ook deze uitzondering op de onverenigbaarheid strikt worden geïnterpreteerd. Met personeel van het gemeentelijke onderwijs worden personeelsleden beoogd die een onderwijsopdracht vervullen. Dit zijn personeelsleden die betrokken zijn bij het bepalen, controleren en uitvoeren van onderwijsopdrachten in scholen, d.w.z. schoolhoofden, inspecteurs, en leerkrachten, studiemeesters, enz. Deze uitzondering geldt dus niet voor secretariaats-, onderhouds- of conciërgefuncties, enz.

Overeenkomstig artikel 9, f) mogen door het OCMW bezoldigde personeelsleden en alle in artikel 49, § 4, bedoelde overige personen die er werkzaam zijn geen lid zijn van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn.

Artikel 49, §4, van de OW bepaalt dat :*"De hoedanigheid van personeelslid van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn met inbegrip van de personen bedoeld in het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de geneeskunst, de verpleegkunde, de paramedische beroepen en de geneeskundige commissies, die ingevolge een beslissing van één der organen van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn hun werkzaamheden uitoefenen in één der inrichtingen of diensten van het centrum is onverenigbaar met:*

- 1° *het mandaat van burgemeester of gemeenteraadslid in de gemeente waarvoor het centrum bevoegd is;*
- 2° *het lidmaatschap van het beheerscomité als afgevaardigde van een gemeente, die overeenkomstig artikel 109 van de wet op de ziekenhuizen, gecoördineerd bij koninklijk*

besluit van 7 augustus 1987, bijdraagt in de tekorten van het ziekenhuis van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn."

De onverenigbaarheid in kwestie geldt dus zowel voor artsen, verpleegkundigen en het paramedisch personeel die in statutair verband of op basis van een arbeidsovereenkomst werken, als voor alle personen die voltijds of deeltijds in een dienst of instelling van het OCMW werken in de hoedanigheid van zelfstandige, op basis van een aannemingsovereenkomst of van een conventie, als gevolg van een individuele en voorafgaande beslissing van het centrum (aanstelling, benoeming, machtiging).

De regel inzake de onverenigbaarheid is echter niet van toepassing op artsen die sporadisch de geneeskunst beoefenen in een zogeheten open ziekenhuis op basis van een algemene beslissing van de bevoegde instantie, noch op artsen, verpleegkundigen en paramedici die op verzoek van hun patiënten diensten verlenen in een medisch-sociale instelling van het OCMW.

C. Onverenigbaarheid door overschrijding van het één derde maximum m.b.t. de gemeenteraadsleden

Krachtens artikel 10 van de OW mogen niet meer dan een derde van de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn gemeenteraadsleden zijn die hun mandaat binnen de gebiedsomschrijving van het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn uitoefenen.

Dit betekent dat als de raad 11 leden heeft, slechts drie leden tegelijkertijd ook gemeenteraadslid mogen zijn; voor een raad met 13 leden is het toegestane aantal beperkt tot vier, en voor een raad met 15 leden tot vijf.

Gemeenteraadsleden die "in overtal" zijn verkozen, verkeren in een onverenigbare situatie en moeten in voorkomend geval worden uitgesloten.

Indien vijf gemeenteraadsleden worden verkozen als leden van een 13-koppige Raad voor Maatschappelijk Welzijn, zal een van de vijf zijn zetel aan een opvolger moeten afstaan, tenzij een van de vijf verzaakt aan het mandaat als gemeenteraadslid.

Indien het probleem van deze onverenigbaarheid niet kan worden opgelost zoals hierboven beschreven, moeten de regels van artikel 15 van de OW worden toegepast. Het verkozen gemeenteraadslid dat het laagste aantal stemmen van de vijf krijgt bij de verkiezing van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn is verplicht om afstand te doen van een van zijn twee mandaten.

Indien de betrokken gemeenteraadsleden hetzelfde aantal stemmen hebben behaald (staking van stemmen), wordt de voorrangsvolgorde van artikel 15, tweede lid, toegepast om het gemeenteraadslid dat "in overtal" is verkozen uiteindelijk uit te sluiten.

Deze oplossing wordt bevestigd door de Raad van State (arrest nr. 3.400 van 19 mei 1954), waarvan de rechtspraak in deze aangelegenheid *mutatis mutandis* ook hier bruikbaar is, aangezien de wet tot regeling van de openbare onderstand van 10 maart 1925 het toegestane aantal gemeenteraadsleden eveneens had vastgesteld op een derde van het totale aantal leden van de Commissie voor Openbare Onderstand.

Op grond van dezelfde rechtspraak moet worden opgemerkt dat artikel 15, dat bepaalt dat de kandidaten met het hoogste aantal stemmen verkozen zijn, enkel van toepassing is op het moment van de verkiezing. Indien twee leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn, die

opvolgers in de gemeenteraad zijn, worden aangesteld als werkende leden van de gemeenteraad, waardoor meer dan een derde van de raadsleden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn gemeenteraadsleden zijn, slaat de onverenigbaarheid bijgevolg op het lid van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn met de recentste aanstelling tot gemeenteraadslid, niet op het lid dat het laagste aantal stemmen heeft behaald bij de verkiezing voor de Raad voor Maatschappelijk Welzijn (ter vergelijking: zie het arrest nr. 4.900 van de Raad van State van 24 januari 1956).

VI. Bijkomende vormvereisten vóór de stemming

A. Opstellen van een "kandidatenlijst"

Onmiddellijk na het verstrijken van de termijn bepaald voor het indienen van de akte van voordracht, sluit de burgemeester de kandidatenlijst af en rangschikt hij de kandidaten in alfabetische volgorde. Naast de naam en voornaam van elk kandidaat-werkend lid vermeldt hij de naam en voornaam van elke kandidaat-opvolger in de juiste volgorde waarin zij op de akte van voordracht staan.

B. Raadpleging en mededeling van de kandidatenlijst

Artikel 8 van het besluit van het Verenigd College van 5 september 2024 tot vaststelling van de modaliteiten en de procedure voor de voordracht en de verkiezing van de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn bepaalt het volgende:

"De akten van voordracht en de door de burgemeester opgemaakte kandidatenlijst worden neergelegd bij de gemeenteadministratie waar de gemeenteraadsleden en de kandidaten, vanaf de datum van de verzending van de bijeenroeping voor de zitting waarin de stemming wordt gehouden, er tijdens de diensturen kennis van kunnen nemen.

Een exemplaar van de kandidatenlijst wordt bijgevoegd aan de brief die de gemeenteraadsleden oproept tot de vergadering waarin de verkiezing zal plaatshebben."

C. Stembiljetten

Overeenkomstig artikel 9, eerste lid, van het besluit van het Verenigd College van 5 september 2024 tot vaststelling van de modaliteiten en de procedure voor de voordracht en de verkiezing van de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn:

"[Laat de] burgemeester [...] de stembiljetten drukken of vermenigvuldigen. Deze stembiljetten zijn identiek van kleur en vorm. Het stembiljet geeft in alfabetische volgorde de namen van de kandidaat-werkende leden alsook de namen van hun kandidaat-opvolgers in de precieze volgorde zoals vermeld op de akte van voordracht. Evenwel komen de selectievakjes voor het stemmen slechts voor naast de namen van de kandidaat-werkende leden."

Het bij deze omzendbrief gevoegde formulier B kan als modeldocument voor het stembiljet gebruikt worden.

Het gebruik van dit stembiljetmodel is wenselijk om het stemgeheim te waarborgen en om fouten en geschillen te voorkomen.

D. Voorafgaande raadpleging binnen elke politieke fractie

Het door de artikelen 13 en 14 van de OW ingevoerde meervoudig stemrecht garandeert de vertegenwoordiging van de oppositie. De noodzakelijke raadpleging van diverse fracties in de gemeenteraad over de toewijzing van hun stemmen aan de verschillende kandidaten mag echter geen morele dwang veroorzaken (zie *mutatis mutandis* de rechtspraak van de Raad van State van 20 mei 1966).

VII. De verkiezing

Overeenkomstig artikel 12 van de OW moet de verkiezing van de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn absoluut plaatsvinden in openbare vergadering (zie C, 3 hieronder).

A. Deelname van de gemeenteraadsleden

Alle aanwezige en naar behoren aangestelde gemeenteraadsleden nemen deel aan de verkiezing. Op dit vlak bestaat er geen enkele verbodsbepaling.

Wel stelt het laatste lid van artikel 14 van de OW uitdrukkelijk het volgende:

"De gemeenteraadsleden kunnen hun stem geldig uitbrengen ten gunste van een bloed- of aanverwant."

Hierdoor zou een vader bijvoorbeeld een stem kunnen uitbrengen op naam van zijn zoon of zelfs op zijn eigen naam.

Zelfs indien het de bedoeling van de wetgever was om de Raad voor Maatschappelijk Welzijn zo samen te stellen dat de verschillende strekkingen van de gemeenteraad er ook in vertegenwoordigd zijn, en indien het feit een gemeenteraadslid uit te sluiten op het ogenblik van de verkiezing tot gevolg zou kunnen hebben dat een bepaalde groep van de gemeenteraad niet of onvoldoende vertegenwoordigd is in de Raad voor Maatschappelijk Welzijn, volgt uit het vrije en geheime karakter van de stemming en uit het feit dat de wet een vaste datum oplegt voor de stemming, zelfs indien sommige gemeenteraadsleden verhinderd zijn om de zitting bij te wonen wegens ziekte of wegens enige andere geldige reden, dat de verkiezing regelmatig verlopen is, zelfs als de wil van de wetgever, namelijk een evenredige vertegenwoordiging van alle strekkingen van de gemeenteraad, niet altijd wordt bereikt.

Uit deze feiten, maar ook uit de haast waarmee geschillen over de geldigheid van de verkiezing moeten worden behandeld, volgt dat de weigering van de burgemeester om een gemeenteraadslid toe te laten tot de ambtseed wegens onverenigbaarheid, die vervolgens wordt betwist, de geldigheid van de verkiezing voor de Raad voor Maatschappelijk Welzijn enkel kan aantasten indien de burgemeester heeft gehandeld met de bedoeling om dit gemeenteraadslid te beletten aan deze verkiezing deel te nemen (zie het arrest nr. 18.390 van 13 juli 1977 van de Raad van State).

B. Aantal stemmen waarover elk gemeenteraadslid beschikt

In toepassing van artikel 13 van de OW beschikt elk gemeenteraadslid over:

- zes stemmen als er tien of elf leden te verkiezen zijn;

- acht stemmen als er twaalf of meer leden te verkiezen zijn.

Elk gemeenteraadslid ontvangt evenveel stembiljetten als hij of zij stemmen heeft (artikel 14, tweede lid, van de OW).

C. Formele vereisten van het stembiljet

1. Geheime stemming

"De verkiezing van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn geschiedt bij geheime stemming en in één enkele stemronde." (artikel 14, eerste lid, van de OW).

Dit betekent dat de stemming schriftelijk verloopt op stembiljetten die daartoe worden uitgedeeld en die, om het stemgeheim zoveel mogelijk te behoeden, identiek moeten zijn qua kleur en vorm (artikel 9 van het besluit van het Verenigd College van 5 september 2024 tot vaststelling van de modaliteiten en de procedure voor de voordracht en de verkiezing van de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn).

Het stemgeheim dat wordt voorgeschreven door artikel 14 van de OW staat er garant voor dat kiezers volledig vrij zijn om hun stem uit te brengen (zie de arresten nr. 18.451 van 28 september 1977 en nr. 18.572 van 23 november 1977 van de Raad van State).

De wet preciseert niet hoe geheimhouding moet worden gegarandeerd. Het is aan de autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor het valideren van de verkiezingen om in elk concreet geval te onderzoeken of de gemeenteraadsliden hun stemrecht hebben kunnen uitoefenen in volledige onafhankelijkheid, zonder enige dwang van buitenaf (zie de arresten nr. 15.451 van 14 juli 1972 en 15.868 van 10 mei 1973).

Het stemgeheim wordt nageleefd zodra elk lid zijn of haar stem in het geheim uitbrengt op een wijze die maakt dat het stembiljet niet kan worden geïdentificeerd.

De geheimhouding wordt niet geschonden door het feit dat de leden van een politieke fractie vóór de stemming of tijdens een onderbreking van de zitting overleggen om te beslissen hoe ze het beste kunnen stemmen en elkaar daartoe briefjes toestoppen met de namen van de kandidaten voor wie deze fractie wil stemmen (arrest nr. 15.630 van 18 december 1972 van de Raad van State).

"Het geheim van de stemming heeft tot doel de vrijheid van de kiezer te waarborgen. Deze vrijheid wordt bedreigd wanneer de stembiljetten die een kiezer ter hand worden gesteld herkenbaar zijn, zodat hierdoor na de verkiezing kan worden uitgemaakt voor welke kandidaat deze kiezer heeft gestemd. Hoewel ter zake de stembiljetten welke door een kiezer werden gebruikt herkenbaar waren, kan uit de omstandigheden die aanleiding gaven tot het maken van die stembiljetten worden afgeleid dat de vrije keuze van de kiezer bij het uitbrengen van zijn stem niet bedreigd is geweest" (arrest nr. 18.572 van 23 november 1977 van de Raad van State).

"Richtlijnen gegeven aan de kiezers om voor een bepaalde kandidaat te stemmen, brengen deze vrijheid niet in het gedrang. Overleg binnen elke politieke groep van de gemeenteraad en zelfs onder deze politieke groepen kan noodzakelijk zijn om aan iedere politieke groep de grootst mogelijke vertegenwoordiging in de raad te verzekeren of om minstens zoveel als mogelijk te vermijden dat stemmen verloren gaan.

De vrijheid bij het uitbrengen van de stem wordt niet tekortgedaan doordat de kiezers duidelijk konden zien voor wie hun geburen gestemd hebben, wanneer ieder kiezer het uitbrengen van zijn stem tegen onbescheiden blikken kon afschermen" (arrest nr. 18.451 van 28 september 1977 van de Raad van State; zie ook het arrest n. 23.331 van 3 juni 1983).

Het geheim van de stemming wordt geschonden wanneer gemeenteraadsleden zich uit de vergaderzaal verwijderen en zich ergens anders in het gemeentehuis begeven om er hun stembrief in te vullen. De voorzitter van de vergadering, die ertoe gehouden is het geheim van de stemming te doen eerbiedigen, dient de stembrieven van de betrokken gemeenteraadsleden te weigeren (arrest nr. 3.150 van 15 februari 1954 van de Raad van State). Het geheim van de stemming vereist dat een begonnen stemming niet mag onderbroken worden, zonder dat tot een nieuwe stemming wordt overgegaan (arrest nr. 2.917 van 16 november 1953 van de Raad van State).

2. Stemuitbrenging

- 1° De gemeenteraadsleden moeten hun meervoudig stemrecht "in één enkele stemronde" gebruiken (artikel 14, eerste lid, van de OW).

Het bij wet vastgelegde kiesstelsel voor de aanstelling van de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn is immers bedoeld om ervoor te zorgen dat ook de oppositie in de raad vertegenwoordigd is.

De in artikel 14, eerste lid, van de OW gebruikte woorden "één enkel stemronde" betekenen niet dat een stemming niet mag worden overgedaan wanneer daarvoor ernstige redenen bestaan en op voorwaarde dat de vrijheid van de kiezer en het geheim van de stemming volledig gewaarborgd blijven.

"Wanneer de vergissing welke door een schepen werd begaan bij het uitbrengen van zijn stemmen, onmiddellijk door hem aan de gemeenteraad werd medegedeeld nadat hij zijn stembriefjes in de stembus heeft gestopt, vooraleer de stemming beëindigd was en in alle geval vooraleer de stembriefjes waren geopend, hebben de 24 op de 25 aanwezige leden van de gemeenteraad op voorstel van de burgemeester, in redelijkheid kunnen oordelen dat een ernstige reden voorhanden was om een tweede stembbeurt te houden." (arrest nr. 23.383 van 20 juni 1983 van de Raad van State)

- 2° Overeenkomstig artikel 14, tweede lid, van de OW brengt het gemeenteraadslid op elk ontvangen stembiljet een stem uit voor een werkend lid. Op elk stembiljet mag hij dus slechts voor één enkel kandidaat-werkend lid stemmen.

Als gevolg van de verkiezing van de werkende leden zijn ook hun opvolgers verkozen. In overeenstemming met artikel 4 van besluit van het Verenigd College van 5 september 2024 tot vaststelling van de modaliteiten en de procedure voor de voordracht en de verkiezing van de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn wordt elk kandidaat-werkend lid voorgedragen met zijn of haar opvolgers.

"De akte van voordracht duidt de kandidaat-opvolgers aan voor elk kandidaat-werkend lid en wel in de precieze volgorde waarin deze zijn voorbestemd om hem te vervangen."

3. "Bureau" dat toezicht houdt op de stemming en stemopneming

Overeenkomstig artikel 12 van de OW gebeurt de verkiezing van de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn op "een openbare zitting".

Artikel 10 van het besluit van het Verenigd College van 5 september 2024 tot vaststelling van de modaliteiten en de procedure voor de voordracht en de verkiezing van de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn bepaalt het volgende:

"De burgemeester, bijgestaan door de twee jongste gemeenteraadsleden in jaren, is belast met het verzekeren van het goede verloop van de verrichtingen van de stemming en de stemopneming die in openbare zitting plaatsvinden.

De gemeentesecretaris neemt het secretariaat waar en is belast met het opstellen van het proces-verbaal."

Dit artikel bevat geen enkel verbod voor eventuele kandidaten. Gelet op het algemene rechtsbeginsel op basis waarvan kandidaten geen deel mogen uitmaken van een stem- of telbureau, lijkt het echter verstandig aan te bevelen dat het gemeenteraadslid dat zelf kandidaat is "plaats ruimt voor de mandataris die na hem de jongste in leeftijd is" (arrest nr. 15.868 van 10 mei 1973 van de Raad van State).

4. De techniek van het meervoudig stemrecht

De politieke fracties die in de gemeenteraad vertegenwoordigd zijn, moeten vóór de verkiezingen samenkomen om te beraadslagen over hoe ze elk hun stemmen het beste kunnen uitbrengen om met de stemmen waarover ze beschikken het grootste aantal zetels in de wacht te slepen. Elke kandidaat van wie de verkiezing wenselijk is, moet immers enkel het minimumaantal stemmen behalen dat nodig is om verkozen te worden.

Het valt op te merken dat elke kandidaat die een aantal stemmen krijgt dat één eenheid groter is, of een afronding naar boven is van het quotiënt van de deling van het totale aantal stemmen door het aantal te verdelen zetels plus één, zeker is verkozen.

Bijvoorbeeld:

Een gemeenteraad van 39 leden (bevolking tussen 60.000 en 69.000 bewoners) heeft $39 \times 8 = 312$ stemmen (combinatie van artikels 6 en 13 van de OW). Dit aantal moet worden gedeeld door 14 (13 toe te kennen zetels + 1). Bijgevolg geeft $312 : 14 = 23$. Indien een kandidaat 24 ($23 + 1$) stemmen krijgt, is hij beslist verkozen.

Indien elke politieke fractie voor elk van de kandidaten enkel het strikt noodzakelijke aantal stemmen toekent, zal de fractie het grootst mogelijke voordeel halen uit de stemmen die haar ter beschikking staan.

Bijvoorbeeld:

Een gemeente van 35.643 inwoners
Aantal gemeenteraadsleden: 33
Aantal te verkiezen leden voor de Raad voor Maatschappelijk Welzijn: 11
Aantal stemmen waarover elk gemeenteraadslid beschikt: 6

Aantal stemmen waarover de gemeenteraad bijgevolg globaal beschikt: $33 \times 6 = 198$
Minimumaantal stemmen vereist om verkozen te zijn: $198 : (11 + 1) = 16,5 = 17$

Nemen we aan dat de gemeenteraad de volgende fracties (groepen) heeft:

Groep A	Groep B	Groep C	Groep D
18 leden	5	5	5

Stemmen waarover elke groep kan beschikken:

Groep A	Groep B	Groep C	Groep D
$18 \times 6 = 108$	$5 \times 6 = 30$	30	30

Aantal rechtstreeks verkozenen per fractie en resterende stemmen:

Groep A	Groep B	Groep C	Groep D
$108 : 17 = 6$	$30 : 17 = 1$	$30 : 17 = 1$	$30 : 17 = 1$
Rest: 6	Rest: 13	Rest: 13	Rest: 13

Bijgevolg zijn in bovenstaand geval $6 + 1 + 1 + 1 = 9$ leden rechtstreeks verkozen met een voldoende aantal stemmen. Er moeten nog twee zetels worden toegekend. Daartoe bestaan er een aantal mogelijkheden:

1° Nemen we aan dat elke politieke fractie volstrekt onafhankelijk handelt en bijgevolg geen overeenkomst heeft gesloten met een andere fractie.

De resterende zes stemmen van groep A verdwijnen omdat die rest lager is dan die van de andere groepen

Voor de groepen B, C en D is er staking van stemmen; onder elkaar dingen ze dus naar de twee zetels. De toekenning vindt plaats op basis van de voorrangsorte als bepaald in artikel 15 van de wet (zie hierna VIII, B).

Dit geldt echter enkel indien alle 13 stemmen op naam van één enkele kandidaat zijn uitgebracht.

2° Indien er daarentegen een akkoord bestaat tussen groep A en bijvoorbeeld groep B, waarbij groep A de resterende 6 stemmen overdraagt aan kandidaat nr. 2 van groep B, dan is die kandidaat verkozen, aangezien hij of zij dan 19 stemmen ($6+13$) heeft.

Resultaat: $6 + 2 + 1 + 1 = 10$ leden zijn rechtstreeks verkozen. Enkel groep C en groep D hebben nog stemmen op overschot, en aangezien er staking van stemmen is (13 stemmen elk), zal de nog toe te kennen zetel aan een van beide groepen worden toegewezen door toepassing van de voorrangsorte van artikel 15 van de OW.

3° Het is ook mogelijk dat bijvoorbeeld groep C, in plaats van 17 stemmen aan een eerste kandidaat, 15 stemmen geeft aan een eerste kandidaat en ook 15 stemmen aan een tweede kandidaat, zonder dat groep B en groep D op een andere manier stemmen dan hierboven aangegeven. In dit geval zijn de twee kandidaten in groep C verkozen, doordat de tweede kandidaat meer stemmen heeft behaald dan de tweede kandidaten in groep B en in groep D. In dit geval zijn $6 + 1 + 2 + 1 = 10$ leden rechtstreeks verkozen.

Er moet nog één enkele zetel worden toegewezen en de staking van stemmen betreft geldt enkel groep B en groep D.

- 4° Er moet echter worden opgemerkt dat groep B, groep C en groep D in de bekeken hypothesen toevallig over een gelijk aantal stemmen beschikken, dat deelbaar is door twee.

Laten we nu aannemen dat groep B en groep D ook hebben beslist om op dezelfde manier te stemmen als groep C (dit is de hypothese in punt 3 hierboven). Resultaat: zes kandidaten (twee uit elk van de voormelde groepen) krijgen elk 15 stemmen achter hun naam.

In dit geval zou enkel groep A zeker zijn van zes zetels, terwijl de zes kandidaten uit groep B, groep C en groep D onder elkaar zullen dingen naar de overige, nog toe te kennen vijf zetels. Een van deze kandidaten zal bijgevolg moeten worden uitgeschakeld in toepassing van de voorrangsorte die wordt bepaald door artikel 15 van de wet.

- 5° Zonder te pretenderen dat aldus het rijtje werd afgelopen van alle mogelijke combinaties tussen politieke groepen, willen we toch afronden met nog een laatste andere mogelijkheid: twee groepen in de oppositie, bijvoorbeeld groep C en groep D, zijn overeengekomen om de stemmen te delen waarover ze beiden samen beschikken, op een dergelijke wijze dat ze er zeker van zijn samen drie rechtstreeks verkozenen binnen te halen.

In dit geval zou de situatie er als volgt uitzien:

Groep A	Groep B	Groepen C en D
$108 : 17 = 6$	$30 : 17 = 1$	$60 : 17 = 3$
Rest: 6	Rest: 13	Rest: 9

Resultaat: $6 + 1 + 3 = 10$ leden zijn rechtstreeks verkozen. De laatste zetel valt toe aan groep B (het grootste aantal reststemmen).

VIII. Verkiezingsresultaat

A. Stemopneming

Artikel 11 van het besluit van het Verenigd College van 5 september 2024 tot vaststelling van de modaliteiten en de procedure voor de voordracht en de verkiezing van de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn luidt als volgt:

“Wanneer de stemming gesloten is, wordt, staande de vergadering, overgegaan tot de stemopneming.

De geldige stembiljetten worden gerangschikt volgens de naam van het kandidaat-werkend lid waarvoor een stem werd uitgebracht.

De blanco of ongeldige stembiljetten worden apart gelegd.”

1. De stemopneming gebeurt dus meteen ("staande de vergadering"). Dit betekent gewoon dat nog op dezelfde vergadering daartoe wordt overgegaan, onmiddellijk na de stemming.
2. "De blanco of ongeldige stembiljetten worden apart gelegd."

De OW voorziet wel degelijk in de indiening van een kandidatenlijst en de voordracht van kandidaten. Het uitbrengen van een stem op de naam van een persoon die niet op de kandidatenlijst voorkomt, zal bijgevolg als nietig moet worden beschouwd.

Voor het overige verwijzen we naar de uiteenzetting over hoe te stemmen (zie hoofdstuk VII, C, 2).

De gemeenteraad wordt formeel op de hoogte gebracht van de beslissing van het rechtscollège inzake het valideren van de verkiezing van de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn.

B. Opstellen van de lijst met verkozenen

Na de stemopneming stelt de burgemeester de lijst op met de verkozen werkende leden en hun opvolgers (artikel 12 van het besluit van het Verenigd College van 5 september 2024 tot vaststelling van de modaliteiten en de procedure voor de voordracht en de verkiezing van de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn).

1. Zoals uit de beschrijving van "de techniek van het meervoudig stemrecht" (zie hierboven, hoofdstuk VII, C, 4) al bleek, is voornoemd artikel 15 van de OW erg belangrijk voor de zetelverdeling.

De eerste drie leden van dit artikel 15 luiden als volgt:

"De kandidaten die de meeste stemmen hebben bekomen, zijn verkozen tot werkende leden.

Bij staking van stemmen wordt voorrang verleend in de volgende orde:

- 1° *aan de kandidaat die, op de dag van de verkiezing, een mandaat in een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn bekleedt. Zijn twee of meerdere kandidaten in dat geval, dan wordt voorrang verleend aan hem die zijn mandaat onafgebroken het langst heeft uitgeoefend;*
- 2° *aan de kandidaat die vroeger een mandaat in een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn heeft uitgeoefend. Zijn twee of meerdere kandidaten in dat geval, dan wordt de voorrang gegeven aan hem die zijn mandaat onafgebroken het langst heeft uitgeoefend en, bij gelijke duur, aan hem die het laatst is afgetreden;*
- 3° *aan de oudste kandidaat in jaren die de leeftijd van zestig jaar niet heeft bereikt;*
- 4° *aan de jongste in jaren van de kandidaten die de leeftijd van zestig jaar hebben bereikt.*

Wie zou verkozen zijn doch wiens verkiezing vernietigd wordt wegens onverkiesbaarheid, wordt vervangen door zijn opvolger."

2. De voorrang geldt voor de verschillende categorieën kandidaten in de volgorde die artikel 15 bepaalt, hetgeen betekent dat wanneer een benoeming kan gedaan worden bij toepassing van een bepaling van dit artikel er geen beroep meer kan of mag gedaan worden op de toepassing of de uitsluiting van een volgende bepaling (arrest nr. 12.142 van 4 januari 1967 van de Raad van State).
3. Voor het bepalen van de leeftijd als bedoeld in artikel 15, tweede, lid, 3° en 4°, van de OW geldt de datum van de verkiezing als uitgangspunt.

"Uit de samenlezing van het 3° en het 4° van artikel 15 van de wet van 8 juli 1976 volgt dat een kandidaat die geen zestig jaar oud is voorrang heeft op een kandidaat die deze leeftijd heeft overschreden" (arrest nr. 18.498 van 19 oktober 1977 van de Raad van State).

C. De opvolgers

Zoals al is benadrukt (zie hierboven, VII, C, 2), wordt er enkel gestemd over kandidaat-werkende leden.

Overeenkomstig artikel 15, vierde lid, van de OW zijn de kandidaten die als opvolgers van een verkozen werkend lid werden voorgedragen van rechtswege de opvolgers van dit verkozen werkende lid.

Overeenkomstig artikel 4, eerste lid van het besluit van het Verenigd College van 5 september 2024 tot vaststelling van de modaliteiten en de procedure voor de voordracht en de verkiezing van de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn duidt de akte van voordracht de kandidaat-opvolgers aan voor elk kandidaat-werkend lid, in de precieze volgorde waarin deze zijn voorbestemd om hem te vervangen.

D. Proces-verbaal van de verrichtingen

Artikel 13 van het besluit van het Verenigd College van 5 september 2024 tot vaststelling van de modaliteiten en de procedure voor de voordracht en de verkiezing van de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn luidt als volgt:

"Van de opeenvolgende fasen van de verrichtingen inzake de stemming en de stemopneming wordt een proces-verbaal opgesteld staande de vergadering welke wordt opgenomen in het register der notulen van de gemeenteraad.

Er wordt expliciet in vermeld dat de stemming in het geheim heeft plaatsgevonden.

Het proces-verbaal wordt ondertekend door de burgemeester, door de gemeenteraadsleden die hem bijstaan en door de gemeentesecretaris, alsook door de gemeenteraadsleden die daartoe de wens uitdrukken".

1. Na elke zitting van de gemeenteraad worden er notulen opgesteld. De verplichting het proces-verbaal van de stemverrichtingen over te schrijven in het register der notulen van de gemeenteraad is dan ook volkomen legitiem (artikelen 89 en 108 van de NGW).
2. Dit proces-verbaal wordt "staande de vergadering" opgesteld. Opdat er geen sprake zou zijn van tegenstrijdigheid met artikel 89, vijfde lid, van de NGW, ondertekenen ook de gemeenteraadsleden die daartoe de wens uitdrukken het proces-verbaal.
3. Aangezien het proces-verbaal een basisdocument is voor het rechtscollege in het licht van het onderzoek naar de geldigheid van de verkiezing, moet een volledig rapport van alle verrichtingen worden opgesteld, dat zo nauwkeurig mogelijk verslag uitbrengt over de besprekingen en redenen die hebben geleid tot de geldigverklaring of ongeldigverklaring van de betwiste stembiljetten.

Behalve de vermelding dat de verkiezing bij geheime stemming en in openbare zitting is gehouden, moeten de notulen de volgende informatie bevatten:

- het totaalaantal gemeenteraadsleden en het totaalaantal gemeenteraadsleden dat aan de stemming heeft deelgenomen;
- het aantal te verkiezen werkende leden van de raad en het aantal stemmen waarover elk gemeenteraadslid beschikt;
- de kandidatenlijst;
- het totaalaantal uitgebrachte stemmen (aantal stembiljetten voor de stemopneming);
- het totaalaantal ongeldige of blanco stembiljetten;
- het totaalaantal geannuleerde stembiljetten dat tijdens de verkiezing is vervangen;
- de namen, de voornamen, de hoofdverblijfplaats, het geslacht en de geboortedatum van de verkozen werkende leden;
- het aantal stemmen dat elk van hen heeft gekregen en eventueel de grond van voorrang in geval van staking van stemmen;
- de namen, de voornamen, de hoofdverblijfplaats, het geslacht en de geboortedatum van de opvolgers, met vermelding van het werkende lid dat ze dienen te vervangen alsook hun rangorde van voordracht en dus van rangschikking;
- in voorkomend geval een lijst met de verkozenen die zich in een situatie van onverenigbaarheid bevinden en de reden hiervoor.

Een modeldocument van proces-verbaal is bij deze omzendbrief gevoegd (formulier C).

Niets belet de secretaris dat hij vóór de zitting al de gegevens invoert die hem bekend zijn (bijvoorbeeld de inhoud van akten van voordracht en de kandidatenlijst).

Hij is overigens geenszins verplicht het bijgevoegde modeldocument van proces-verbaal helemaal over te nemen. Indien met name het opzet om de akten van voordracht en de kandidatenlijst erin te verwerken te ingewikkeld blijkt, kan dit worden verholpen door een kopie van deze documenten toe te voegen (geparafeerd door dezelfde personen die de notulen ondertekenen) en deze bijlagen in het verslag te vermelden.

"Wanneer het relaas van kiesverrichtingen zoals het werd opgetekend in het proces-verbaal, dat werd opgesteld overeenkomstig artikel 13 van het koninklijk besluit van 22 november 1976, moet de bestendige deputatie geacht worden zijn besluit tot geldigverklaring van de verkiezing te hebben genomen op basis van een correct weergegeven beraadslaging van de gemeenteraad" (arrest nr. 18.390 van 13 juli 1977 van de Raad van State).

E. Afkondiging van de verkiezingsuitslag

Onmiddellijk na ondertekening van het proces-verbaal kondigt de burgemeester de verkiezingsuitslag af in openbare zitting (zie artikel 11, § 1, van de OW en artikel 14 van het besluit van het Verenigd College van 5 september 2024 tot vaststelling van de modaliteiten en de procedure voor de voordracht en de verkiezing van de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn).

Het bewijs van de afkondiging van de verkiezingsuitslag kan enkel geleverd worden door de notulen van de vergadering van de gemeenteraad als voorgeschreven door artikel 89 van de NGW.

Indien er geen geldig bewijs is van de afkondiging van de verkiezingsuitslag begint de termijn om in beroep te gaan bij het rechtscollege niet te lopen. De afkondiging is geldig, zelfs als dit pas gebeurt nadat het rechtscollege de verkiezing heeft gevalideerd.

IX. Toezending van het dossier aan het rechtscollege

Net zoals artikel 18, eerste lid, van de OW bepaalt artikel 15 van het besluit van het Verenigd College van 5 september 2024 tot vaststelling van de modaliteiten en de procedure voor de voordracht en de verkiezing van de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn dat het dossier van de verkiezing onverwijld aan het rechtscollege moet worden toegezonden. Bovendien wordt erin bepaald dat dit per aangetekende brief moet gebeuren en dat het dossier twee afschriften van het proces-verbaal, de geldige alsook de ongeldige stembiljetten en alle nodige documenten moet bevatten.

Alle uitgedeelde stembiljetten, met inbegrip van de geannuleerde, vervangen en blanco stembiljetten, moeten bij het dossier van de verkiezing worden gevoegd.

Bewijsstukken moeten toelaten na te gaan of de verkozen leden de verkiesbaarheidsvoorwaarden vervullen.

Kortom: het rechtscollege moet over alle nodige elementen beschikken om te kunnen oordelen over de regelmatigheid van het verloop van de kiesverrichtingen, de uitslag van de verkiezing en de aanstelling van de werkende leden en hun opvolgers.

“Terecht vernietigt het rechtscollege de verkiezing van de leden der commissie van openbare onderstand wanneer zij, door toedoen van de gemeenteraad, in de onmogelijkheid is gehouden de uitslag van de stemopneming te controleren” (arrest nr. 3.206 van 8 maart 1954 van de Raad van State).

Overeenkomstig artikel 18ter van de OW moeten de volgende documenten bij het dossier van de verkiezing worden gevoegd:

- 1° de naam en de voornaam van het eerste niet verkozen kandidaat-gemeenteraadslid van beide taalgroepen;

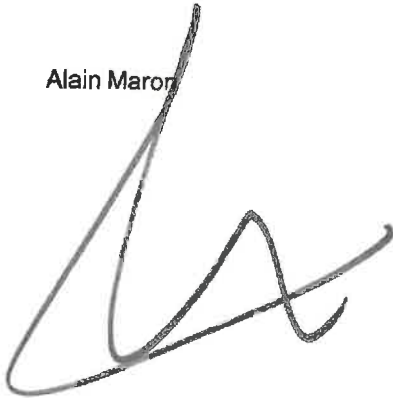
2° in voorkomend geval, de naam van diegene van beide voormelde kandidaten die van rechtswege deel uitmaakt van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn in toepassing van artikel 6, § 4, van de OW².

Het bezwaar en het beroep waarin in artikel 18 van de OW voorziet, mogen worden ingediend tegen de aanstelling van het voornoemde lid van rechtswege.

Hoogachtend,

De leden van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie,
bevoegd voor het beleid inzake Bijstand aan Personen,

Alain Maron

ELKE Van den BRANDT

² Deze bepaling stelt het volgende: "§ 4. Wanneer in de gemeenten van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, de Raad voor Maatschappelijk Welzijn geen enkel lid van de Nederlandse of geen enkel lid van de Franse taalaanhorigheid telt, maakt het eerste niet verkozen gemeenteraadslid dat behoort tot de niet in Raad voor Maatschappelijk Welzijn vertegenwoordigde taalgroep, er van rechtswege deel van uit, in afwijking van artikel 11. Het aantal leden bepaald in § 1 wordt in dit geval vermeerderd met één eenheid. In alle gevallen wordt de taalaanhorigheid van de belanghebbende vastgesteld overeenkomstig artikel 23bis van de gemeentekieswet".

Verkiezing van de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn
 (zitting van de gemeenteraad van/...../.....)

MODELDOCUMENT AKTE VAN VOORDRACHT VOOR DE KANDIDATEN

Ik ondergetekende, gemeenteraadslid / wij ondergetekenden, gemeenteraadsleden, die
 aanwijst / aanwijzen met het oog op de indiening van deze akte, draag
 / dragen op datum van/...../..... voor als kandidaten voor de verkiezing van de leden van de
 Raad voor Maatschappelijk Welzijn:

Kandidaat-werkende leden, in hun volgorde van voordracht	Kandidaat-opvolgers voor elk hiernaast vermelde kandidaat-werkend lid, in de volgorde waarin zij worden opgeroepen om hem of haar te vervangen
1. Naam: Voornamen: Geboortedatum:/...../..... Geslacht: Hoofdverblijfplaats:	1. Naam: Voornamen: Geboortedatum:/...../..... Geslacht: Hoofdverblijfplaats:
	2. Naam: Voornamen: Geboortedatum:/...../..... Geslacht: Hoofdverblijfplaats:
	3. Naam: Voornamen: Geboortedatum:/...../..... Geslacht: Hoofdverblijfplaats:

Voordragend gemeenteraadslid / Voordragende gemeenteraadsleden:

Naam	Voornamen	Hoofdverblijfplaats	Handtekening
.....
.....
.....

VERKLARING VAN AANVAARDING

Wij, ondergetekende kandidaat-werkende leden en kandidaat-opvolgers, van wie de namen hierboven zijn vermeld, verklaren dat we de indiening van onze kandidatuur aanvaarden.

Naam en voornamen	Handtekening
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Vermelding van de taalaanhorigheid.

- Krachtens artikel 11, § 5 van de Organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn mogen de akten van voordracht van kandidaten voor de Raad van Maatschappelijk Welzijn (werkende en opvolgers) in de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de taalaanhorigheid van de kandidaat vermelden.
- Deze wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 34 van het Nieuw Brussels Gemeentelijk Kieswetboek (artikel 23bis, § 2, van de Gemeentekieswet), met dien verstande dat in de bepaling onder 3° van het eerste lid van deze bepaling de woorden "twee aftredende gemeenteraadsleden" worden vervangen door de woorden "twee aftredende leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn".
- De verklaring van taalaanhorigheid is facultatief.

- De taalaanhorigheid van de belanghebbende wordt vastgesteld door een schriftelijke verklaring die bij dit formulier wordt gevoegd en die ondertekend wordt door :
 1. hetzij ten minste 100 gemeenteraadskiezers die behoren tot de taalgroep waar de voordracht de belanghebbende bij indeelt;
 2. hetzij ten minste twee leden van het Brusselse Hoofdstedelijk Parlement, die behoren tot de taalgroep waar de voordracht de belanghebbende bij indeelt;
 3. hetzij ten minste twee aftredende gemeenteraadsleden, die behoren tot de taalgroep waar de voordracht de belanghebbende bij indeelt, voor zover de taalaanhorigheid van deze leden werd vastgesteld, overeenkomstig de bepalingen van dit artikel.
- De kandidaten wiens naam in de onderstaande tabel staan, willen hun taalaanhorigheid aangeven. Om hiermee rekening te kunnen houden, moet de verklaring worden bijgevoegd in bijlage.

Kandidaat	Naam	Voornaam	Taalaanhorigheid

Een exemplaar van deze akte van voordracht, door ons ondertekend, wordt aan de indiener overhandigd als ontvangstbevestiging.

..... , op/...../.....

De secretaris,

De burgemeester,

MODELDOCUMENT STEMBILJET¹

☐	Naam en voornaam van de kandidaat-werkend lid	
	1	Naam en voornaam van de kandidaat-opvolger 1
	2	Naam en voornaam van de kandidaat-opvolger 2
	3	Naam en voornaam van de kandidaat-opvolger 3

☐	Naam en voornaam van de kandidaat-werkend lid	
	1	Naam en voornaam van de kandidaat-opvolger 1
	2	Naam en voornaam van de kandidaat-opvolger 2
	3	Naam en voornaam van de kandidaat-opvolger 3

☐	enz.	
	1	enz.

¹ Namen van de kandidaat-werkende leden: in alfabetische volgorde; namen van hun kandidaat-opvolgers: in de precieze volgorde als vermeld in de akte van voordracht.

BERAADSLAGING VAN DE GEMEENTERAAD OVER DE VERKIEZING VAN DE LEDEN VAN DE
 RAAD VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN

Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Gemeente

UITTREKSEL UIT DE NOTULEN VAN DE GEMEENTERAAD BETREFFENDE DE VERKIEZING VAN
 DE LEDEN VAN DE RAAD VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN VAN HET OPENBAAR CENTRUM
 VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN

Zitting van/...../.....

Aanwezig: , burgemeester,
 , schepenen,
 , gemeenteraadsleden en
 , secretaris.

Nr. op de agenda:
 Verkiezingen van de leden van Raad voor Maatschappelijk Welzijn

De gemeenteraad,

Gelet op artikel 11 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra
 voor maatschappelijk welzijn;

Overwegende dat artikel 12 van deze wet bepaalt dat de verkiezing van de leden van de
 Raad voor Maatschappelijk Welzijn plaatsvindt op de derde maandag die volgt op de installatie van de
 gemeenteraad;

Overwegende dat de Raad voor Maatschappelijk Welzijn van de gemeente
 is samengesteld uit leden overeenkomstig artikel 6, § 1 van de
 voornoemde wet van 8 juli 1976;

Overwegende dat elk gemeenteraadslid overeenkomstig artikel 13 van dezelfde wet
 stem(men) heeft;

Gelet op de akten van voordracht ten getale van die zijn ingediend
 overeenkomstig de artikelen 2, 4 en 5 van het besluit van het Verenigd College van 5 september 2024
 tot vaststelling van de modaliteiten en de procedure voor de voordracht en de verkiezing van de leden
 van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn;

Overwegende dat deze akten respectievelijk de hieronder vermelde kandidaten
 voordragen en ondertekend zijn door de volgende gemeenteraadsleden:

Kandidaat-werkende leden

Kandidaat-opvolgers

1.
2.
3.

1.
2.
3.

(vermeld hier voor elke akte van voordracht de naam van de kandidaat-werkende leden en van hun kandidaat-opvolgers, evenals de naam van de voordragende gemeenteraadsleden)

Gelet op de overeenkomstig artikel 7 van het besluit van het Verenigd College van 5 september 2024 tot vaststelling van de modaliteiten en de procedure voor de voordracht en de verkiezing van de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn door de burgemeester afgesloten kandidatenlijst, op basis van de voormelde akten van voordracht, luidende als volgt:

(vermeld hier de kandidatenlijst);

Stelt vast dat, en, gemeenteraadsleden (de twee jongste), staan de burgemeester bij inzake de verrichtingen rond de stemming en de stemopneming (artikel 10 van het voormelde besluit van het Verenigd College);

Gaat in openbare zitting en bij geheime stemming over tot de verkiezing van de werkende leden en hun opvolgers in de Raad voor Maatschappelijk Welzijn;

Dat er stemmers zijn, die elk stembiljetten hebben ontvangen;
..... stembiljetten worden overhandigd aan de burgemeester en de bijzitters;
..... stembiljetten uit de stembus zijn gehaald.

De stemopneming geeft het volgende resultaat:

..... ongeldige stembiljetten;
..... blanco stembiljetten;
..... geldige stembiljetten.

De uitgebrachte stemmen op deze geldige stembiljetten worden als volgt toegewezen:

Namen en voornamen van de kandidaat-werkende leden	Aantal behaalde stemmen
.....
.....
.....
.....
enz.	enz.
Totaal aantal stemmen

Stelt vast dat de stemmen zijn uitgebracht op naar behoren voorgedragen kandidaat-werkende leden (controlleren of de stemmen enkel betrekking hebben op personen die op de kandidatenlijst staan. Zo niet, dit vaststellen en de betrokkene niet-verkozen verklaren).

Stelt vast dat het resultaat van de stemming in overeenstemming is met de vereisten van artikel 11, § 1, aangezien ten minste een derde van de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn een ander geslacht heeft;

Stelt vast dat kandidaat-werkende leden met het hoogste aantal stemmen verkozen zijn.

Stelt bij staking van stemmen tussen kandidaat-werkende leden vast dat deze staking moet worden opgeheven overeenkomstig artikel 15 van de wet van 8 juli 1976.

Gelet op (verduidelijk hoe te werk moet worden gegaan in het concrete geval van artikel 15, tweede lid, van de wet), geniet voorrang.

Bijgevolg stelt de burgemeester vast dat:

als werkende leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn verkozen zijn:	de kandidaten die zijn voorgedragen als opvolgers voor elk naast vermeld verkozen werkend lid, van rechtswege opvolgers zijn voor die verkozen werkende leden, in de volgorde waarin ze zijn voorgedragen:
1.	1. 2. 3. enz.
2.	1. 2. 3. enz.
enz.	enz.

Stelt vast dat de verkiesbaarheidsvoorwaarden vervuld worden¹ door:

- de verkozen kandidaten-werkende leden.
Eventueel: met uitzondering van
die niet voldoet aan de voorwaarde
(leeftijd, woonplaats, nationaliteit, onverkiesbaarheid – artikel 7 van de wet van 8 juli 1976);
- de van rechtswege kandidaat-opvolgers van deze verkozen kandidaat-werkende leden.
Eventueel: met uitzondering van
die niet voldoet aan de voorwaarde

¹ Indien een verkozen kandidaat niet voldoet aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden kan de gemeenteraad niet terugkomen op de verkiezing van de betrokkene. Enkel het rechtscollege (en in tweede aanleg eventueel de Raad van State) kan de onregelmatige verkiezing nietig verklaren.

Stelt vast dat²:

- geen enkel werkend lid valt onder een in de wet van 8 juli 1976 bedoeld geval van onverenigbaarheid

of:

1. onderstaande werkende leden vallen onder een in artikel 8 van de wet van 8 juli 1976 bedoelde onverenigbaarheid (bloedverwantschap of aanverwantschap):
..... en

Bijgevolg mag lid
de eed niet afleggen (zie artikel 8, derde lid);
....., opvolger, zal de plaats van dit lid innemen;

2. de volgende werkende leden verkeren in een situatie van onverenigbaarheid als bedoeld in artikel 9 van de wet van 8 juli 1976 (onverenigbaarheid van functies; het beoogde artikellid en de onverenigbare functie moeten worden vermeld):
.....
.....
.....

Bijgevolg zullen de verkozen leden van wie de situatie onverenigbaar blijft de eed niet mogen afleggen. Hun eerste opvolgers zullen dan ook hun plaats innemen, echter met uitzondering
..... van

.....
,
die zelf in een situatie van onverenigbaarheid verkeert als bedoeld in artikel van de wet van 8 juli 1976;

3. aangezien het aantal verkozen gemeenteraadsleden het in artikel 10 van de wet van 8 juli 1976 bedoelde maximum van een derde overschrijdt, de volgende werkende leden, in de volgorde van verkiezing als bepaald in toepassing van artikel 15 van voornoemde wet, verkeren in een geval van onverenigbaarheid:
.....
.....

Bijgevolg zullen ze de eed niet mogen afleggen, tenzij ze afstand doen van hun functie als gemeenteraadslid, en zullen hun eerste opvolgers hun plaats innemen (eventueel: de eerste opvolger van), die zichzelf in een geval van onverenigbaarheid bevindt als bepaald in artikel ... van de wet van 8 juli 1976; indien er geen afstand wordt gedaan, mag de tweede opvolger de eed afleggen).

² De raad doet niet anders dan gewoon een overzicht geven van de onverenigbaarheden, die immers pas reëel dreigen te worden op de dag waarop het raadslid aantreedt, dus in feite op het ogenblik van de eedaflegging. De betrokkenen hebben dus tot aan hun eedaflegging op de dag van de installatie van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn om hun keuze te maken onder de onverenigbare functies.

Overeenkomstig artikel 18 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en artikel 15 van het besluit van het Verenigd College van 5 september 2024 tot vaststelling van de modaliteiten en de procedure voor de voordracht en de verkiezing van de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn moeten twee afschriften van deze beraadslaging worden bezorgd aan het rechtscollege.

Door de raad:

De secretaris,

De gemeenteraadsleden-bijzitters,

De burgemeester,

(eventueel de handtekening van andere raadsleden die ook wensen te ondertekenen)